

Констатуємо, що хор в опері виконує переважно функцію коментатора подій та емоційного фону дії. Він є живим підґрунтям для висвітлення емоцій головних героїв, слугує щоб посилити контраст почуттів та станів, створити потрібний емоційний фон для драматургічного розвитку дійства, яке являє собою безперечну художню цінність.

Отже, оперу «Турандот» можна цілком назвати антиверистською, адже казковий несучасний сюжет, умовний характер образів головних героїв, цікаве поєднання різних оперних жанрів суперечить строгому направленню веризм.

Д. Корольова

МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНА ФУНКЦІЯ ХОРУ В ОРАТОРІЇ Г. Ф. ГЕНДЕЛЯ «САМСОН»

D. Korolova

THE MUSICAL AND DRAMATIC FUNCTION OF THE CHOIR IN H. F. HANDEL'S ORATORIO "SAMSON"

Георг Фрідріх Гендель (1685–1759) — один з найвідоміших композиторів барокового періоду. Серед немалої кількості творів різних жанрів, у його композиторській спадщині можна виокремити велику кількість ораторій, кантат, антемів, хорових творів, які стали еталоном для багатьох композиторів наступних поколінь. Саме в ораторіях найбільш яскраво проявилися найхарактерніші риси його стилю. Ораторії на біблійські теми, такі як «Саул», «Месія», «Ізраїль в Єгипті», «Самсон», «Іуда Маккавей», створені у 30-х–40-х рр. XVIII ст. Образ народу як головної дійової особи в них уособлював хор.

Хоровий стиль Г. Ф. Генделя був сформований у середині XVIII ст. в Англії, де музикант прожив та працював більшу частину свого життя. Однією із характерних ознак цього стилю стало поєднання багатоголосного хору (із його провідною функцією) з глибокими емоціями та драматичними ефектами.

Досконало володіючи технікою хорового письма, композитор домагається найрізноманітніших звукових ефектів. Хори використовуються в різних контрастних станах: скорбота і радість, гнів і обурення, героїчний підйом тощо. Хорова фактура тяжіє до акордово-гармонійних структур, проте композитор також широко використовує поліфонії, за допомогою якою активізується музичний рух.

Хор в ораторіях Г. Ф. Генделя відіграє важливу роль у створенні музичної драматургії твору. Цей елемент музики є не тільки масштабним, а й важливим з точки зору контекстуального зв'язку між музикою та текстом, та в багатьох ораторіях хор виконує функцію музичної коментуючої групи, яка відображає настрої та емоції героїв. Найголовнішим чинником є те, що хор — це не просто група виконавців, а важлива складова музичного утворення. Хор виконує не тільки окремі хорові частини, а і супроводжує сольні арії та речитативи, збільшуючи їхню емоційність і глибину.

Одним із найвідоміших творів Г. Ф. Генделя є ораторія «Самсон». Вона була написана в 1741 р. і є однією із найбільших та найскладніших ораторій (біблійна тематика, монументально-героїчний стиль та оптимістичне вирішення драматичної ідеї). Ораторія написана для хору та солістів, які виконують ролі різних персонажів.

Роль хорів в ораторії «Самсон» неможливо недооцінити. Вони не просто супроводжують сольних виконавців, а й розкривають глибокий зміст твору та доповнюють його емоційним забарвленням. Наприклад, хор бере участь у виконанні роздумів та молитов, допомагаючи слухачам зануритися в глибину твору. У «Хорі молитви» хор співає молитву ізраїльтян до Бога за визволення від філістимлян. Ця частина ораторії викликає в слухачів почуття поклоніння та релігійної віри.

Одним із найбільш вражаючих моментів у хорових частинах ораторії є «Хор Філістимлян» (№ 3). У цій частині хор виконує могутню та енергійну музичну тему, що описує перемогу філістимлян над ізраїльтянами. Виконання хору вражає, воно здатне змусити слухачів відчувати сильні емоції та піднесення, що досягається за допомогою використання стрімких поліфонічних переключок та віртуозних пасажів. «Хор Філістимлян» відіграє важливу роль у виконанні ораторії, проте його значення більшою мірою полягає у взаємодії з головним героєм.

Отже, можна припустити, що творчість Г. Ф. Генделя в жанрі ораторії є прикладом того, як використання функції хору допомагає й стає важливим інструментом для реалізації музичних задумів та досягнення цілей композиторської драматургії. Ораторія «Самсон» виявляється ближчою до музичної драми, де композитором досягнуто органічність та послідовність музично-драматичного розвитку.

Є. Пінчук

**ТЕКСТИ Г. ЧУПРИНКИ ТА В. СОСЮРИ
В ОРИГІНАЛЬНИХ ТВОРАХ М. ЛЕОНТОВИЧА**

E. Pinchuk

**THE H. CHUPRYNKA'S AND V. SOSIURA'S TEXTS
IN THE ORIGINAL WORKS BY M. LEONTOVYCH**

Сьогодні актуалізація українського хорового мистецтва відбувається не лише всередині, але й за межами нашої країни. Поряд з новими викликами і завданнями не втрачають актуальності й хрестоматійні твори українських композиторів, серед яких — спадок класика вітчизняного хорового мистецтва Миколи Леонтовича.

У числі хорів М. Леонтовича є два твори, які у виконавській практиці мають по дві поетичні версії. Це оригінальні хори «Льодолом» та «Літні тони», які первинно написані на вірші Григорія Чупринки (1906–1968). Проте після того, як він був репресований радянською владою, тексти були замінені на спеціально замовлені дублюючі поезії Володимира Сосюри. Скоріш за все, такий крок був пов'язаний з популярністю цих хорів, які варто було зберегти в репертуарі хорових колективів.

Вибір поезій Григорія Чупринки М. Леонтовичем явно не був випадковим. Його віршам властиві глибока філософська проникливість та психологічна глибина. При цьому він був критиком і противником радянської влади, а також у 1920-х рр. українським революціонером, соціалістом та націоналістом, отже, в його поезіях прямо або опосередковано виражалися його погляди.

Тексти Володимира Сосюри, які були покликані замінити «репресовані» поезії Григорія Чупринки, максимально наближаються до останніх за своїм змістом. Проте якщо порівняти два тексти твору «Літні тони», можна помітити ряд відмінностей. Поезії Г. Чупринки мають більш філософський характер, тому малює природу у